

Politická akce

Autor: The Dissenting Sociologist

Jisté části protisystémové pravice v poslední době tvrdě kritizují politickou akci. Jakékoliv snahy o reformu prostřednictvím masové mobilizace podle nich nejsou ničím jiným než „démotismem“, který je pro svou načichlost demokracií nejen podezřelý a opovrženímhodný, ale coby **pravicová strategie** také už ze své podstaty beznadějně neúčinný. Podle zastánců této pozice – vycházejí přitom z myšlení blogera **Mencia Moldbuga** – byly velké aktivistické triumfy levice 20. století v zásadě jen veřejnou rituální promulgací programových změn nastavených v nejvyšších patrech mocenského aparátu (byrokracie, univerzity, soudy atd.) už **dávno předtím**, než se „aktivisté“ vydali do ulic. Všechny ty petice, pochody, protesty vsedě a další (alespoň podle liberálního mýtu) spontánní a hrdinské lidové akty „boje“ proti domnělé represivní elitě stojící na nesprávné straně dějin tak byly jen *post festum* „vítězným tanečkem“, jehož hlavním účelem byla demonstrace faktu, že údajně bourané společenské normy byly ve skutečnosti potichu pro zastaralost vyraženy už dávno – i s autoritami, jež je svou vahou zaštiťovaly.

Levice pak podle nich prý vládne absolutní a nenarušitelnou kontrolou nad veškerými institucionálními centry moci, která ovládla díky své obecné společenské hegemonii nad právě těmi elitními třídami a kastami, odkud se funkcionáři těchto institucí (soudci, politici, profesori, generální ředitelé atd.) zpravidla rekrutují, takže se pojmy „společenské elity“ a „levice“ staly zaměnitelnými. (K výkonu této hegemonie nad vládnoucími třídami dochází prostřednictvím ideologie, jejímž nedůležitějším nástrojem je levicová kontrola univerzit – v prvé těch Břečtanové ligy; diplom z nich totiž i dnes zůstává nepostradatelnou výhodou při vstupu do špičkových pozic aparátu státní a společenské moci – a také *a fortiori* obsahu kurikula, jež si budoucí elity musejí osvojit a naučit se opakovat, aby přesvědčivě zvládly part „vzdělaných“ lidí, kvalifikovaných k tomu ujmout se časem nějaké elitní pozice.)

Tak tedy podle všeho pravice a nižší třídy obecně zůstávají bez elitního vedení a tím pádem i zastánců a zastoupení v řadách mocenského aparátu, což je činí jak paralyzujícím způsobem dezorganizovanými, tak nebezpečně zranitelnými. Bez zdatného elitního vůdcovského kádru na sebe pravicové snahy o sebemobilizaci mas nevyhnutelně berou formu beznadějně naivního „**lidového aktivismu**“, tj. pouličních protestů svolávaných bez předchozího zajištění si podpory dobře situovaných vlivných hráčů. Následkem toho jsou tyto akce skutečnými hybateli moci ignorovány – pokud tedy nejsou přímo bezohledně smeteny plnou silou státní represe. Druhou, a podstatně horší, možností je pak „revoluční“ činnost ve formě

nějakého typu terorismu. Na každý pád se však sociálně neukotvený aktivismus libovolného druhu může ze strany právě onoho *dému*, který by rád inspiroval a zmobilizoval, „těžit“ snad jedině na letargicky lhostejnou „reakci“ – plebejci totiž z podstaty hnutí nevedou a pro svou inherentní bezstarostnost a bezmocnost jsou proto coby nástroje změny k ničemu.

Moldbugovci („NRx“ – „neoreakce“, také „**Dark Enlightenment**“ – /„temné osvícenství“/) proto prosazují strategické stažení se z veřejného života pod hlavičkou „**pasivismu**“ a práce na tom „stát se hodným“. Aktivismus se podle nich má odvrátit od šaškárny fanouškovského sportu, jímž se stala moderní politika, směrem k obyčejnému životu privátní sféry, kde se můžeme potichu a bez upoutání pozornosti mocenského aparátu pustit do 1) budování morálního charakteru individuálně (sebezdokonalováním) a 2) rekonstrukce základů občanského života a společenství kolektivně (a to v první řadě obrodou bratských organizací). První ze dvou větví této strategie má za cíl vychovat dostatečné množství pravicových mužů skutečně hodných moci (srov. s **konceptem „ctnosti“** z machiaveliánské tradice úvah o státnictví), jakmile se k tomu naskytne příležitost; ta druhá pak zajištění základního společenského kapitálu, potřebného k vytvoření nového uspořádání, jakmile se to stávající levicové po nevyhnutelném překročení limitů své vlastní udržitelnosti zhroutí.

Hodně z toho samozřejmě platí trvale a má svou hodnotu, zejména pak snaha „stát se hodným“; obecně jsou pozice NRx svou sofistikovaností a pozorností k detailu na pravici bezprecedentní – ta totiž ve svých analýzách zpravidla řeší všechny otázky promítnutí vojenské síly navenek a stranického programu a ekonomické výsledovky dovnitř, to vše s takřka autistickým pohrdáním sociologickou stránkou věci (kterou coby banalitou, nehodnou pozornosti státníků, tradičně opovrhovala). Argument jako celek je pak už od pohledu natolik přesvědčivý, že nikdo rozumný by nic z toho ještě před rokem vůbec nezpochybnil.

V chaotickém a zběsilým tempem pádícím světě moderní společnosti je však rok dlouhá doba, a v tom uplynulém konečně vybublal napovrch dlouho pomalu vařený obsah hrnce lidového rozhořčení proti elitám. Hlavní příčinou byly nevídaně nezodpovědné, ničivé, iracionální a zpupné akce a provokace těchto elit. Co se ještě před rokem zdálo nemyslitelné, se dnes stalo nejen myslitelným, ale i proveditelným – a dokonce se to skutečně podařilo provést. Nejprve se jakoby odnikud přišoural na politickou scénu **Donald Trump**, jmenoval se tribunem plebejců a s jejich podporou za pouhých několik měsíců rozbil pečlivě budovanou mašinérii establishmentu republikánské strany. Následně se vetřák, napůl senilní starý komunista Bernie Sanders pozoruhodně těsně přiblížil tomu zopakovat jeho počín na opačné straně politického spektra – také ve jménu plebejů. Zabránila mu v tom jedině proti třídnímu povědomí působící feministická ideologie. A minulý týden anglický národ povstal a vzal si svou národní suverenitu zpět ze chřtánu Leviatana Evropské unie způsobem, který na této straně Atlantiku jen málokdo považoval za pravděpodobný – nebo i jen možný.

Tyto události samozřejmě plně nevyvracejí tezi NRx, ukazují ale na nutnost znovu projít, zrevidovat a opatřit poznámkami některé její premisy.

Axiomaticky platí, že masy plebejců nemohou svou vlastní silou jednat jako kolektivní působitel zásadní proměny společnosti – jsou koneckonců ze své podstaty schopny činu jen

na příkaz autority. Levicový mytém o Lidu-kolektivu, který píše dějiny svými vlastními silami a organizovaným „bojem“, je totiž jen mýtus; báhorka vytvořená, aby o fungování světa říkala to, co chce jistá ideologie slyšet – a současně tento skutečný mechanismus co nejlépe maskovala. K uspokojivému chápání skutečného fungování věcí však nedojdeme prostým zrcadlovým převrácením narativu. Výklad dějin jako nekonečné série revolucí shora a ničeho jiného je totiž jen o málo víc než pohotová salonní replika, břitce pronesená v reakci na mýtus o „moci lidu“. Dáte jí sice na odiv intelektuální smělost na koktejlovém večírku, ale jako seriózní analýza rychle zabředá na úroveň běžné konspirační teorie – i ta přece hlásá, že skutečným hybatelem dějin je elitní menšinová klika neviditelná všem, kromě jejich členů – a skupinky vyvolenců, kteří sice k ní nepatří, nějakým způsobem se jim ale otevřely oči, a tak vidí i to, co neosvíceným masám zůstává skryto (Moldebugův očividný odkaz na *Matrix* činí vyloženě nevědeckou povahu tohoto výkladu křišťálově jasnou).

Abychom se dobrali pravdy skryté za těmito dvěma nepravdami, musíme o společnosti začít uvažovat v podobném duchu jako naši antičtí předkové: jako o organickém celku podobnému lidskému tělu, kde mají elity k plebejcům podobný vztah jako hlava ke končetinám. Bez ní by sebou údy jen bezcílně mávaly (pokud vůbec to), hlava by však bez končetin byla zcela paralyzovaná a neschopná převést své záměry v čin. Jinak řečeno: *elita, která nikoho nezastupuje, není společenskou silou o nic víc než třída bez elitního zastoupení*. Toto platí pro každou společnost, tím spíše pak pro moderní masovou demokracii, kde – ať už se nám to líbí či nikoliv – se neodehraje nic zásadního bez svolení mas v podobě projevu veřejného mínění a/nebo všelidové volby.

Z organického a korporativního charakteru každé společnosti také vyplývá, že jakékoliv vlivné historické hnutí – nezáleží na tom, zda pravicové nebo levicové – bude přinejmenším do jisté míry hnutím společnosti jako celku, nikoliv subjektem kompletně lokalizovaným v té či oné anatomické části politického organismu. Levo-pravé dělení nefunguje podle logiky vzájemně exkluzivního a komplementárního třídního rozdělení. Sociální třídy nejsou hermeticky uzavřené entity, uvnitř naprosto stejnorodé a směrem ven zase kompletně různorodé – třídní odlišnosti se totiž formují v rámci téže společnosti sjednocené jazykem, kulturou, politickou strukturou, hospodářstvím i dějinnou pamětí. I toto platí dvojnásobně pro pozdně moderní společnosti, s jejich vše prostupujícím působením homogenizující masové komunikace, historicky tradiční agresivní státní politikou kulturní standardizace svého obyvatelstva (odhlédněme na moment od multikulturalismu) a rozkladem místních společenství i kontroly uplatňované příslušníky členské skupiny, kde tak jednotlivec nabývá možnost zaujmout v kyberprostoru i mimo něj libovolnou třídní pozici. V souladu s tím dochází i k oslabení svazku mezi třídní příslušností a politickým smýšlením, což se bude do budoucna dále prohlubovat.

Pozitivem této situace je, že organicky řeší problém se zformováním vedoucí elity: jakýkoliv populistický obrat k pravici bude nevyhnutelně doprovázen paralelním procesem uvnitř jedné či několika elitních frakcí. Antiglobalismu, odporu vůči volnému obchodu a věci dělnické třídy vůbec se tak například chopil nejen strukturálně chudíčký (ex)proletariát v deindustrializovaných oblastech, ale také část populace studentů, intelektuálů a vysokoškolsky vzdělaných technických/profesionálních tříd, jež se postavily do čela nové

disidentské pravice. Ta už se ve formě *samizdatu* stihla stát opatrovníkem toho dnes ještě vitálního z filozofie i společenských věd, zatímco se jejich zbytek ve své oficiální podobě stal smrtelně zkosnatělým a sešlým. Více tvůrčí větve hnutí se pak věnuje mediální produkci ve formě memů, trollingu atp. Tak dochází k rozšíření povědomí o existenci jisté poptávky, která jako všechny ostatní poptávky vytváří svou vlastní nabídku ve formě zdatných politických vůdců, schopných postřehnout z těchto signálů příležitost a ochotných podniknout kroky k jejímu využití.

Trump i kampaň Leave se zrodili z této organické interakce poptávky a nabídky; tržiště, kde se přijetím své skutečné přirozenosti nacházejí vzájemně se doplňující části sociálního celku – tedy ti, kdo potřebují být vedeni a umí následovat a ti, kdo vést umí a naopak potřebují následovatele. To vše bez desetiletí nebo staletí dlouhého čekání na zásah nějakého tajného a veřejnosti zcela neviditelného bratrstva. Nabídka by ovšem nemohla uspět, aniž by se poptávka učinila viditelnou „nadzemními“ praktickými i teoretickými akcemi nejrůznějšího druhu (*nota bene* hlavní NRx blogy jako **Social Matter** dnes trochu ironicky oslovují v součtu až miliony lidí; odrážejí i utvářejí tak lidové politické mínění podstatně víc, než se jejich autoři domnívají, a tudíž spadají do kategorie politické akce).

Tím samozřejmě nechceme říct, že není na místě podívat se do zrcadla a klást si obtížné otázky – zejména pokud se chystáte založit rodinu a/nebo se ujmout zodpovědné pozice – nebo pracovat na oživení družných organizací, Mannerbundů. Právě naopak, jde o jedny z těch vůbec nejlepších myšlenek, jaké kdy na pravici zazněly a jejich přínos je příliš veliký, než abychom se jím na tomto místě zabývali. Ideálně se jedná v první řadě o sociologické zásahy: v tomto ohledu tak o mnohém vypovídá, že ty nejjasněji zformulované zásady pasivismu vlastně uznávají, že aby byl celý program úspěšný, nemusí ani zúčastněným vštěpovat konkrétní politické dogma: pokud se mu podaří obnovit řádně uspořádané rodiny, skupin téhož postavení (peer group) a společenství, pak už z podstaty věci uspěl bez ohledu na to, co si lidé myslí nebo nemyslí o formalizaci státního aparátu atp.

Je však třeba jasně vymezit linii mezi sociologickým a politickým zásahem. Jestliže je tradiční politika, jak pasivisté správně poukazují, neschopná postavit se postupujícímu rozkladu charakteru i občanské společnosti, pak ani sociologický zásah *mutatis mutandis* nemůže politickou akci zastoupit. Obzvláště naléhavě se to pak ukazuje v čase, kdy se nastávající americké prezidentské volby jeví jako volby poslední. Pokud v nich levice zvítězí a vtiskne státu vlastní formu předtím, než se to povede pravici, spojení (1)oficiálních zásahů do institucí občanské společnosti (především křesťanství, nemluvě pak o paralelních institucích, které pasivisté plánují vytvořit), (2) otevřených bran imigraci a (3) točité sestupné schodiště série hospodářských krizí se všemi doprovodnými patogenními a sociolytickými (tímto neologismem má autor zřejmě na mysli podobný význam, jakým se prezentuje např. firma **Sociolytics Ltd.** – pozn. DP) účinky vážně poškodí naděje nebo přímo zlikviduje samotné podmínky pro možný sociologický zásah. O těchto dvou kategoriích akcí bychom tak měli uvažovat jako o neoddělitelně komplementárních, jakkoliv samostatných a vzájemně nesnížitelných prvcích holistické generální strategie.

Úvaha **Mass Mobilization, Elites, and Passivism** vyšla na blogu The Dissenting

Sociologist 28. června 2016.